Verohallinnon asiantuntijalausunto asiaan KAA 2/2024 vp Kannabis lailliseksi, säännellyksi ja verolle

Salla Autio, ylitarkastaja

Asiakkuusyksikkö, Harmaan talouden torjunta, Verohallinto

Yleistä

- Verohallinnon lausunto keskittyy siihen, miten verotus voitaisiin toteuttaa, mikäli kannabis päätettäisiin laillistaa ja se haluttaisiin veronalaiseksi
- Erityisesti Verohallinto ottaa toimeenpanevan viranomaisen roolissa lausunnossaan kantaa asiaan verovalvonnan näkökulmasta
- Kannabiksen laillistaminen ja sen verottaminen tarkoittaisivat uusia tehtäviä Verohallinnolle eli laillistamisella olisi siten vaikutusta Verohallinnon resursseihin
    - Laillistamisessa tulee huomioida myös viranomaisten välinen yhteistyö ja tietojenvaihdon toimivuus
- Ilman huolellisesti harkittua verosääntelyä ja uskottavaa verovalvontaa verotulojen kertyminen on epävarmaa ja samalla luodaan laittomien markkinoiden tilalle uusi harmaan talouden ja talousrikollisuuden osa-alue

Kannabiksen verottamisesta

- Verotus sidoksissa siihen, miten tai miltä osin kannabis tultaisiin laillistamaan
- Laajamittainen laillistaminen tarkoittaa verovelvollisten joukon laajenemista: erilaisia toimijoita ja rooleja, joiden verotus eroaa toisistaan
- Toisaalta liian säännelty markkina saattaa vaikuttaa laillisen liiketoiminnan harjoittamisen edellytyksiin, joka ei kannusta siirtymään laittomilta markkinoilta laillisille
- Kyseeseen voi tulla
    - Laillisen liiketoiminnan osalta tuloverotus, arvonlisäverotus ja mahdollisesti tuotteen valmisteverotus
    - Luonnollisten henkilöiden kohdalla kyseeseen voi tulla ansiotuloverotus
    - Viljelyyn liittyy maatalousverotus ja esimerkiksi kasvihuoneisiin sähköverot

Kannabiksen verottamisesta

- Verotuottojen määrään vaikuttaa se, kuinka laajasti toiminta laillistettaisiin, kuinka suuri osa toiminnasta saataisiin oma-aloitteisen verotuksen piiriin, verotuksen rakenne sekä verotaso. Toisaalta verovalvonta aiheuttaa myös kuluja
- Verovalvonnan näkökulmasta olisi tärkeää saada mahdollisimman suuri osuus verotettavasta toiminnasta laillisten markkinoiden piiriin
- Jos siirtymää ei tapahdu, niin jälkivalvonnalla on merkittävä rooli verotulojen varmistamisessa → syö valvontaresursseja, on kallista ja verotulojen tosiasiallinen kertyminen on epävarmaa
- Verovalvonnan näkökulmasta vaikutusta on mm. seuraavilla tekijöillä:
    - Verotaso (verollinen hinta vs. pimeiden markkinoiden hinta), verovelvollisuuden laajuus ja määrittely, muu sääntely markkinoilla, mitä kannabistuotteita kuuluisi verotuksen piiriin ja miten kannabista verotetaan (esim. paino, myyntihinta tai THC-pitoisuus)
- Ei voida tietää ennakolta, millaiseksi laillinen markkina tulisi verovalvonnan näkökulmasta muotoutumaan
    - Käteismyynti, kryptovaluutat, siirtyykö järjestäytynyt rikollisuus hyödyntämään laillista markkinaa

VERO
SKATT